

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลทางช้าง
ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ๔ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นางสาววิไลรัตน์ ฤกษ์วีรี
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
ลักษณะภูมิประเทศ	๑
สภาพภูมิอากาศ	๕
เส้นทางคมนาคม	๖
แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๖
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๖
ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๘
องค์กรและสถาบันต่างๆ	๘
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑๒
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๒
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๒
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๑๙
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๓
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๓
๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ถั่วเขียว	๓๑
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๒. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๒๖
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบางบาล	๒๗
๔.๑ แนวทางการพัฒนา	๒๗

๔.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๒๗
๔.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๒๙
บรรณานุกรม	๓๘
ภาคผนวก	๓๘
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว
	ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๒. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
๓. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว
๔. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
๖. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๗. ชื่อโครงการ	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
๘. ชื่อโครงการ	โครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗
๒	แสดงที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๘
๓	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙
๔	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
๕	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
๖	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๗	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒
๘	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล	๑๒
๙	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
๑๐	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
๑๑	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๗
๑๒	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวปี๒๕๖๒/๖๓ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๗
๑๓	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๒
๑๔	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๒๕

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แสดงแผนที่ตำบลทางช้าง	๕
๒	แสดงปริมาณน้ำฝนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๑	๕
๓	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙
๔	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
๕	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๖	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๗	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
๘	แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางบาล	๑๖

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลทางช้างตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ห่างจากอำเภอบางบาลประมาณ ๑๐ กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา ประมาณ ๑๘ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลวัดตะกู
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหัวเวียง อำเภอสนา (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกบเจา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหัวเวียง อำเภอสนา (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๑ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเต้า แบ่งการปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน พื้นที่รวม ๓๖๘๘ ไร่

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ ภูมิประเทศของตำบลส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ ศักยภาพของดินเป็นดินเหนียวเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเหมาะแก่การทำนา ทำไร่ และทำสวน

๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๖ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๒ จำนวน ๒๑,๕๗๓ ไร่

ชุดดินอยุธยา (Ay) ชุดดินบางเขน (Bn) ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp) ชุดดินมหาโพธิ์ (Ma) และชุดดินท่าขวาง (Tq)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแวง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หวานให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือ ไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการด่างเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๒) ขุดดินที่ ๓ จำนวน ๔,๔๑๕ ไร่

ขุดดินบางกอก (Bk) ขุดดินบางเลน (Bl) ขุดดินบางแพ (Bph) ขุดดินฉะเชิงเทรา (Cc) และขุดดินสมุทรปราการ (Sm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านสับปะรดหรือสับปะรดอินทรีย์ ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มขุดดินที่ ๔ จำนวน ๑๓,๙๐๑ ไร่

ขุดดินบางมูลนาก (Ban) ขุดดินบางปะอิน (Bin) ขุดดินชัยนาท (Cn) ขุดดินชุมแสง (Cs) ขุดดินพิจิตร (Pm) ขุดดินราชบุรี (Rb) ขุดดินสระบุรี (Sb) ขุดดินสิงห์บุรี (Sin) ขุดดินศรีสงคราม (Ss) ขุดดินท่าพล (Tn) และขุดดินท่าเรือ (Tr)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านสับปะรดหรือสับปะรดอินทรีย์ ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ

๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก หลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่อง แปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๒๑ จำนวน ๔๒๕ ไร่

ชุดดินเพชรบุรี (Pb) และชุดดินสรพยา (Sa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบสีเทาที่เกิดจากตะกอนลำน้ำในส่วนต่ำของพื้นที่ริมแม่น้ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำนาน บางพื้นที่อาจได้รับอันตรายจากน้ำไหลบ่าท่วมขัง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว เลือกระยะเวลาปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล ปรับสภาพพื้นที่ให้ราบเรียบ และทำคันดินเพื่อช่วยกักเก็บน้ำ ไกล่กลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสน อัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน มีระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำ หรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว ทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ทำคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไม่ให้เสื่อมโทรมลง ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ จำนวน ๒,๒๓๔ ไร่

ชุดดินตงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดสีเทาที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการ

ปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ด ถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ จำนวน ๖๑๒ ไร่

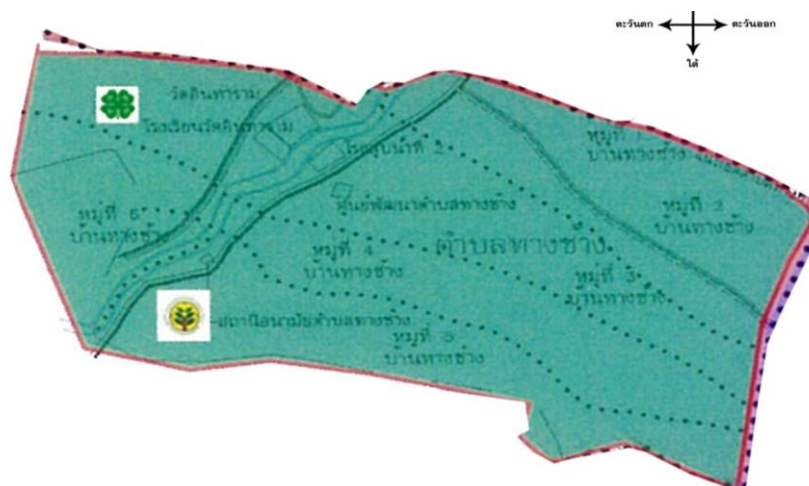
ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินดอนเจดีย์ (Dc) ชุดดินไทรงาม(Sg) และชุดดินท่าม่วง (Tm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบสีมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลางการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขัง หรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ด ถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล เลือกพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการท่วมขังของน้ำ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

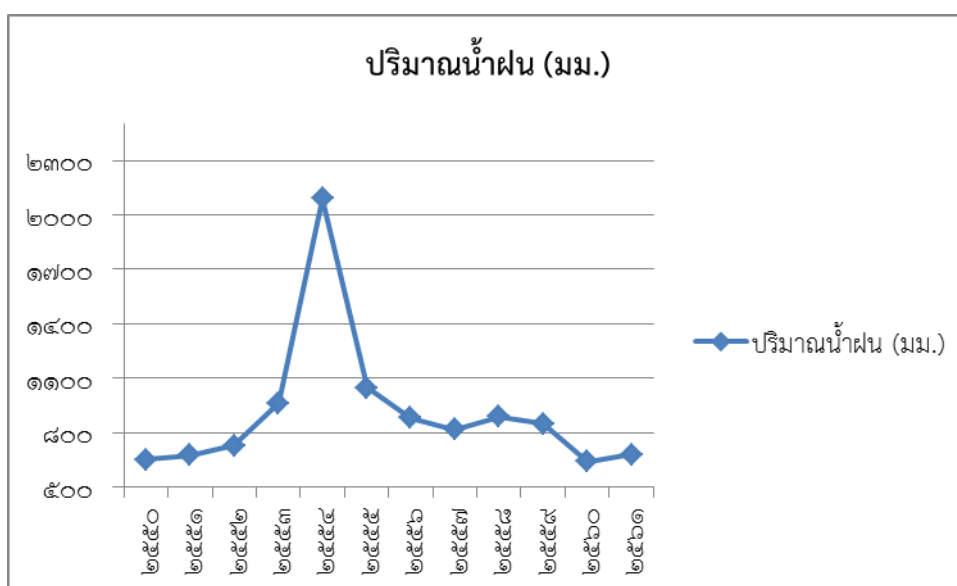
ภาพที่ ๑ แสดงแผนที่ตำบลทางช้าง

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่างมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) คือมีฝนตกปานกลาง และสลับกับฤดูแล้ง มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๘ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดช่วงกลางเดือนเมษายน

๓.๒ ฤดูกาล อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งมีฤดูกาลที่เห็นเด่นชัดมี ๓ ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน ฤดูฝน จะเริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคม และจะสิ้นสุดในเดือนตุลาคม ฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคม

๓.๓ ปริมาณฝนเฉลี่ย ในรอบปีของอำเภอบางบาลประมาณ ๖๙๑ มิลลิเมตร โดยมีการกระจายตัวของฝน ปริมาณและการกระจายตัวของฝนรวมตลอดทั้งปี ประมาณ ๖๑๙.๖๐ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๑

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี, ๒๕๖๒)

๓.๔ อุณหภูมิ มีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียส เดือนเมษายน และต่ำสุดประมาณ ๑๖.๓๐ องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม โดยในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า มีอุณหภูมิเฉลี่ยเท่ากับ ๓๓ องศาเซลเซียส

๔. เส้นทางคมนาคม

อำเภอบางบาลสามารถเดินทางได้ ๒ เส้นทาง

๑. การคมนาคมทางบก

- ทางหลวงจังหวัดสายอยุธยา-บางบาล-เสนา
- ถนนคันคลองชลประทาน

๒. การคมนาคมทางน้ำ

- อาศัยแม่น้ำลำคลอง ได้แก่ แม่น้ำน้อย คลองบางบาล ซึ่งสามารถใช้ได้ตลอดปี ติดต่อกับทุกตำบลและหมู่บ้าน

การคมนาคม

พื้นที่ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาลมีความสะดวกเป็นอย่างมาก มีถนนทางหลวงสายหลัก ๒ สาย ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๗ จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล

ถนนหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๔๑๒ สายอยุธยา – บางบาล - เสนา ผิวการจราจรลาดยางแอสฟัลท์ตัดผ่านตำบลมหาพราหมณ์ ตำบลสะพานไทย ตำบลกะเบา ตำบลบ้านคลัง ตำบลพระขาว และตำบลพระขาว ผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอบางบาล ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๗.๕

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญของตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลได้แก่ แม่น้ำน้อย คลองบางบาล

๕.๒ ระบบชลประทาน พื้นที่อำเภอบางบาลมีพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๘๐.๘๕๔ ตารางกิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ส่งน้ำโครงการชลประทานบางบาล แต่ว่าระบบการส่งน้ำของชลประทานยังไม่ดีพอ ต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติ คือ น้ำฝน

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงการเศรษฐกิจที่สำคัญ

เศรษฐกิจของอำเภอบางบาลขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะข้าว ไม้ผล และพืชผัก นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางด้านปศุสัตว์ และการทำประมงน้ำจืด ในส่วนขอภาคอุตสาหกรรมมีโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการจ้างแรงงาน ส่งผลให้ครอบครัวเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น สำหรับภาคการท่องเที่ยวจะเป็นวัดเก่าแก่ในตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลได้แก่ วัดอินทาราม

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ในปี ๒๕๕๗ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เท่ากับ ๒๔,๔๐๖ ล้านบาท และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว เท่ากับ ๙๔,๖๒๖ บาท เป็นอันดับที่ ๖ ของภาค และอันดับที่ ๓๙ ของประเทศ

ตารางที่ ๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗

รายการ (ล้านบาท)	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗
ภาคเกษตร	๓๙๒๕	๔๒๙๙	๖๕๘๓	๖๔๓๙	๕๒๐๐
สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และป่าไม้	๓๗๐๘	๔๐๘๒	๖๓๕๘	๖๑๖๗	๔๘๙๖
สาขาประมง	๒๑๗	๒๑๗	๒๒๕	๒๗๓	๓๐๔
ภาคนอกเกษตร	๑๔๔๒๕	๑๖๓๘๒	๒๐๙๖๙	๑๙๐๗๘	๑๙๒๐๕
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๙๓๒	๑๐๑๗	๑๑๙๙	๑๑๗๘	๑๒๔๓
อุตสาหกรรม	๒๗๖๔	๔๔๐๖	๕๑๘๒	๔๘๐๒	๔๗๖๔
การไฟฟ้า แก๊ส ปะปา	๓๙๘	๔๐๓	๕๑๐	๕๓๔	๖๐๙
การก่อสร้าง	๙๖๕	๑๐๓๒	๒๒๙๐	๘๑๔	๘๖๐
การขายส่ง การขายปลีก	๒๐๓๓	๒๐๔๙	๓๖๑๓	๓๖๕๑	๓๘๗๓
โรงแรม ภัตตาคาร	๑๕	๑๔	๑๙	๑๙	๑๘
การขนส่ง และการคมนาคม	๑๑๔๙	๑๑๕๘	๑๒๑๑	๑๒๓๐	๑๒๒๓
ตัวกลางทางการเงิน	๑๐๘๓	๑๑๒๘	๑๒๙๙	๑๔๓๘	๑๕๗๑
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์	๘๑๗	๗๘๘	๙๒๖	๘๕๔	๖๘๔
การบริหารราชการแผ่นดิน	๑๓๑๑	๑๓๗๖	๑๕๓๖	๑๓๐๙	๙๙๒
การศึกษา	๑๙๗๘	๑๙๓๘	๒๐๒๗	๒๐๙๒	๒๑๗๖
การบริการด้านสาธารณสุขและสังคม	๖๓๒	๖๘๘	๗๑๘	๗๔๖	๗๘๒
การให้บริการชุมชน	๒๗๕	๓๐๖	๓๔๐	๓๕๘	๓๕๑
ลูกจ้างในครัวเรือน	๗๔	๗๙	๑๐๑	๕๓	๕๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๑๘๓๔๙	๒๐๖๘๑	๒๗๕๕๒	๒๕๕๑๗	๒๔๔๐๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	๗๒๑๘๑	๘๑๐๓๒	๑๐๗๔๙๒	๙๙๒๔๕	๙๔๖๒๖
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๒๕๔	๒๕๕	๒๕๖	๒๕๗	๒๕๘

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), ๒๕๕๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีประชากรรวม ๒๖๑๓ คน จำแนกเป็นชาย ๑๒๔๓ คน หญิง ๑๓๗๐ คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอบางบาลประกอบด้วย

- ๑) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดอินทาราม

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลบางบาล รพ.สต.ทางช้าง

๒. สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

- ๑) สถานพยาบาลของเอกชน (คลินิก) - แห่ง

- ๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑ แห่ง

๓. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๓ คน ๒) อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน ๒๔ คน

๖.๖ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

๑. ประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอบางบาล นับถือศาสนาพุทธ มีวัด ๑ แห่ง และศาลเจ้า - แห่ง

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๗.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) ในพื้นที่ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลส่วนใหญ่ใช้สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

ตารางที่ ๒ แสดงที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	๒๕๙๐.๗๒	๗๐.๒๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๕๐.๓๒	๑๒.๒๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๓๔๗.๔๖	๙.๔๒
พื้นที่น้ำ	๑๙๙.๑๓	๕.๔
ไม้ผล	๖๒.๖๓	๑.๗
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๓.๐๓	๐.๙
พืชไร่	๔.๗๙	๐.๑๓

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว โดยมีพื้นที่ปลูก ประมาณ ๑๕๕๐ ไร่ รองลงมาคือ ไม้ผล พืชผัก

๙. องค์กรและสถาบันต่างๆ

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนรักษ์สมุนไพรทางช้าง มีจำนวนสมาชิก ๑๗ ราย และมีการประกอบกิจกรรมด้านสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร เช่น ยาหม่อง ยาดม น้ำมันเหลือง เป็นต้น

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

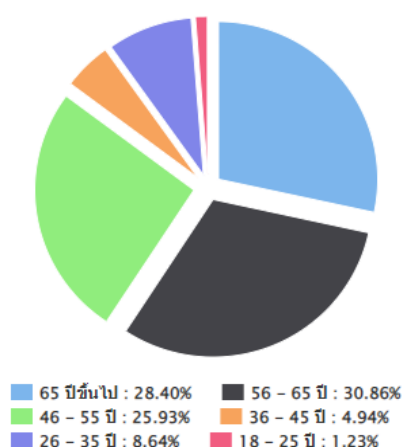
ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๒๓ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๘๑ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๐ รองลงมา อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๖ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒๓	๒๘.๔๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๕	๓๐.๘๖
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๑	๒๕.๙๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๔	๔.๙๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๗	๘.๖๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๑.๒๓
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล พ.ศ. ๒๕๖๗

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

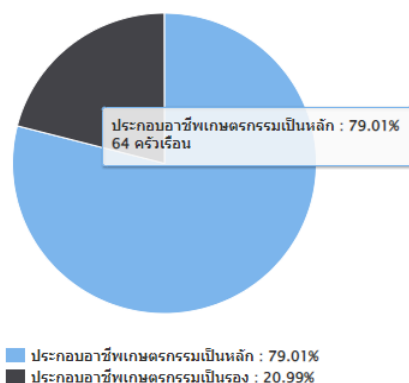
อำเภอบางบาลมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๑ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๙ %

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖๔	๗๙.๐๑
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๗	๒๐.๙๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

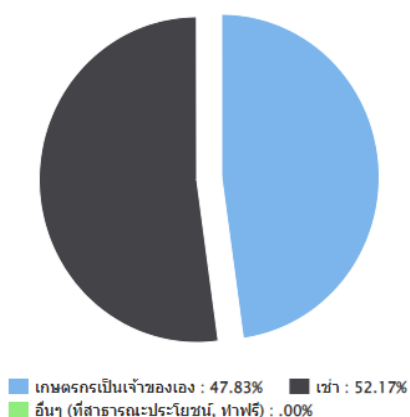
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบางบาลส่วนใหญ่ เช่า จำนวน ๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖๑ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๑ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๔๘.๐๐ ครัวเรือน

ตารางที่ ๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔๔	๕๔.๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๔๘	๑๐๐.๓
เช่า	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

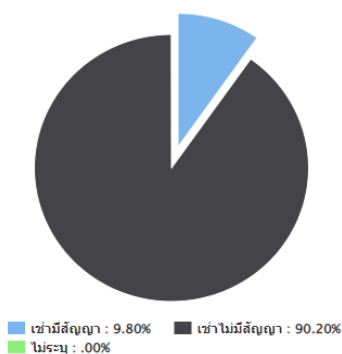
เกษตรกรตำบลทางช้าง มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๙๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ %

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ	
๙๒	๐	๐	๑	๙๒

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๗

ประเภทการเช่า (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๖ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร, ๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ - กลุ่ม มีสมาชิก ราย กลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกร - กลุ่ม สมาชิก ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๒ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๗ ราย

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ทางช้าง	๑	๑๐	๐	๐	๑	๑๒	๑	๗	๐	๐	๐	๐
รวม	๑	๑๐	๐	๐	๑	๑๒	๑	๗	๐	๐	๐	๐

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร
ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล

ตำบล	ศพก. .	ศพก. เครือข่าย	ศจช. .	ศคปช. .	ศบกด. .	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุ สัตว์	ปฏิรูป	
ทางช้าง	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๓

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๖ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้าน
จำนวน ๖ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑ ราย ปศุสัตว์อาสาจำนวน ๑ ราย ก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำ
หน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ทางช้าง	๐	๐	๐	๑	๑	๖	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๑	๑	๖	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอบางบาลมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
ทางช้าง	๑	นายสมเจน หลีหมั่น	หมู่ ๑ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
รวม	๑		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

(๓) จุดสาธิต

ชื่อ : จุดสาธิตการทำนาเพื่อลดต้นทุน

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมเจน หลีหมั่น

บ้านเลขที่ บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ ๑ ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำนาเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิตสูงขึ้น เกษตรกรต้องรู้จักปรับตัวให้ทันกับทุกสถานการณ์ เนื่องจากการทำนามีต้นทุนการผลิตสูง มีการเกิดโรคและแมลงระบาดในพื้นที่

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การลดต้นทุนการปลูกข้าว

๒. การใช้สารชีวภัณฑ์

๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

หลักสูตรบังคับ

๑. วิชา เกษตรทฤษฎีใหม่ /เศรษฐกิจพอเพียง

๒. การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำนา

๔. วิชาการปรับปรุงบำรุงดิน

หลักสูตรเสริม

๑. บัญชีต้นทุนอาชีพ องค์การเกษตรกร

๒. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑ ศูนย์

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบางบาล ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว และมีดินร่วนปนดินทรายอยู่ตามชายฝั่งคลองบ้างเล็กน้อย โดยมีชุดดิน ๖ ชุดดิน คือ

๑. ชุดดินอยุธยา (๖) มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล เป็นชุดดินที่มีอยู่มากที่สุดประมาณ ๖๐% ของพื้นที่ทั้งหมด มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียว สีของดินเป็นเทาดำ ถึงดำปนเทา มีจุดประสีเหลืองแดงและเหลืองเทา ที่ระดับความลึก ๑๒๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านช้าการชะล้าง มีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างค่อนข้างต่ำ ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๔.๕-๗ ดินล่าง ๔.๐-๕.๐ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรด หรือดินเปรี้ยว ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

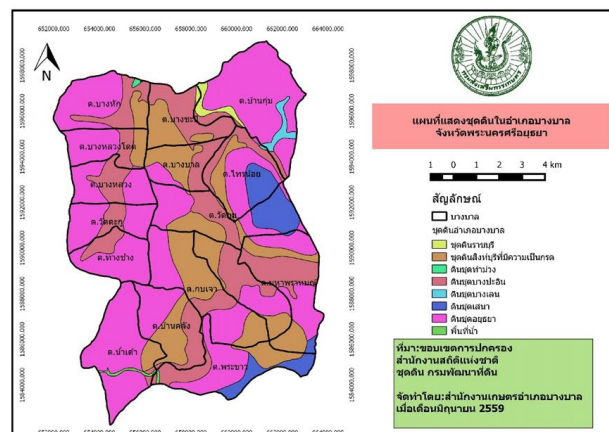
๒. ชุดดินสิงห์บุรี (๒๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่ทั่วไป รองลงมาจากชุดดินอยุธยาอยู่ในท้องที่ตำบลน้ำเต้า พระขาว บ้านคลัง กบเจา วัดยม บางชะนี บางบาล ไทรน้อย บางหลวงโดด และบางหัก มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล และมีจุดประสีน้ำตาล หรือเหลืองปนแดงการระบายน้ำเร็วความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านปานกลาง กระจายน้ำช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลางมีปริมาณฟอสฟอรัสที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนปานกลาง ดินชั้นล่างต่ำ มีปริมาณโพแทสเซียมที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนสูงมาก ดินชั้นล่างสูง pH ของดินชั้นบน ๕.๕-๖.๕ ชั้นล่าง ๔.๕-๕.๕ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๓. ชุดดินบางปะอิน (๒๕) เป็นชุดดินที่มีมากเป็นอันดับที่ ๓ แต่ส่วนมากจะอยู่บริเวณแม่น้ำลำคลอง มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายตลอดทั้งชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล หรือน้ำตาลตลอดทั้งชั้น มีจุดประสีน้ำตาล และสีเหลืองปนแดงที่ผิวดิน ส่วนชั้นใต้ดินมีจุดสีแดงการระบายน้ำค่อนข้างเลว ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๕.๑-๖.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๔. ชุดดินเสนา (๘) เป็นชุดดินที่มีอยู่ในท้องที่ ตำบลไทรน้อย วัดยม และพระขาว มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมากเนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาดำเข้มถึงดำมีจุดประสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง ที่ระดับความลึก ๑๕๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านช้าและชะล้างช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีระดับน้ำใต้ดินที่ระดับความลึก ๑๐๐ ซม. เป็นเวลา ๑-๒ เดือน มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโพแทสเซียมต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๔.๕-๕.๐ ดินล่าง ๔.๐-๔.๕ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรดหรือดินเปรี้ยวไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

๕. ชุดดินราชบุรี (๑๖) เป็นชุดดินที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีอยู่ในท้องที่ของตำบลบ้านกุ่ม และไทรน้อย มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนน้ำตาล การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความสามารถให้น้ำซึมผ่านช้า อินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณโพแทสเซียม ดินบนสูง ดินล่างสูง pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖.๐-๗.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ การระบายน้ำไม่ดี

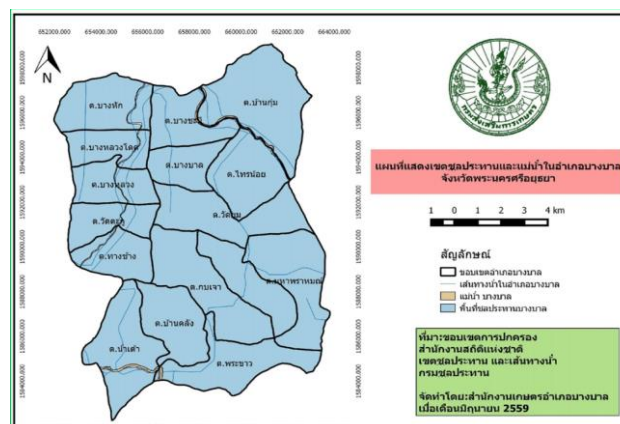
๖. ชุดดินท่าม่วง (๑๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่จำนวนน้อยที่สุด มีในท้องที่ตำบลบางหัก เพียงตำบลเดียวทางด้านทิศเหนือ มีความลาดชัน ๑-๒% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทราย และดินร่วนปนทรายแป้ง สีของดินมีสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีซีด ที่ระดับความลึก ๕๐ ซม. การระบายน้ำดีปานกลาง ความสามารถให้น้ำซึมผ่านปานกลาง การชะล้างช้า มีอินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖-๗ ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมชลประทาน)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีสินค้า GI

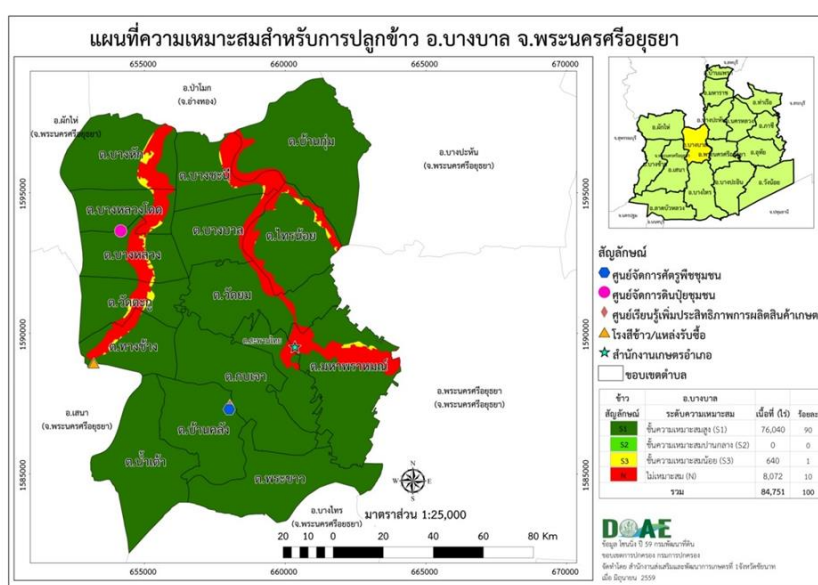
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๓,๖๘๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๙๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐

ภาพที่ ๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางบาล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

อ.บางบาล	N	S๑	S๓	ผลรวมทั้งหมด
ต.ทางช้าง	๖๕๒	๒,๙๙๖	๓๙	๓,๖๘๗
ผลรวมทั้งหมด	๖๕๒	๒,๙๙๖	๓๙	๓,๖๘๗

ภาพที่ ๑๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอ/ตำบล	ข้อมูลพื้นฐาน (ข้าว) ปี ๒๕๖๒		พื้นที่ปลูก ปี ๖๒/๖๓ (ไร่)		
	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ร้อยละของพื้นที่นาข้าว ทั้งหมด
บางบาล	๔๘	๑,๒๕๐	๔๘	๑,๒๕๐	๑๐๐
ทางช้าง	๔๘	๑,๒๕๐	๔๘	๑,๒๕๐	๑๐๐.๐๐

ภาพที่ ๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางบาล (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ตำบล	จำนวนพื้นที่ปลูก		ผลผลิตรวม(ตัน)		ผลผลิตเฉลี่ย(ก.ก./ไร่)	
		๒๕๖๑ (ไร่)	๒๕๖๒ (ไร่)	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๑	๒๕๖๒
๔	ทางช้าง	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๘๐๐	๘๕๐
รวม		๑,๒๕๐	๑,๒๕๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๘๐๐	๘๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวปี๒๕๖๒/๖๓ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๖๕๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา๒๕กก./ไร่, ราคา๑๖บ./กก.)	๔๐๐
๓	ค่าจ้างปลูก (ค่าจ้างหว่านข้าว/โรยข้าววงอก)	๖๐
๔	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๒๐๐
๕	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช	๖๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร๑๖-๒๐-๐	๓๑๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร๔๖-๐-๐	๑๕๐
๘	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ สูตร๔๖-๐-๐	๑๐๐
๙	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก)	

๑๐	ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี / อินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก) (จำนวน.๓.ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๑๘๐
๑๑	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๒๐๐
๑๒	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ (จำนวน.....๑.ครั้งๆ ละ...๖๐...บาท)	๖๐
๑๓	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๓๐๐
๑๔	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน....๓..ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๑๘๐
๑๕	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๗๕
๑๖	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน....๑..ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๖๐
๑๗	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)	๒๒๐
๑๘	ค่าทำความสะอาดแปลง	
๑๙	ค่าแหวกน้ำ	
๒๐	ค่าซ่อมข้าว	
๒๑	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวดีด/วัชพืช)	
๒๒	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐
๒๓	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๐๐
๒๔	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐
๒๕	รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๔,๘๐๕
๒๖	ผลผลิต (กก./ไร่)	๑,๐๐๐
๒๗	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๗.๐๐
๒๘	รายได้ (บาท/ไร่)	๗,๐๐๐
๒๙	กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๒,๑๙๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว พันธุ์ข้าวไม่ไวแสงเช่น พันธุ์ กข ๔๗, กข ๔๑, กข ๘๕, กข ๗๙ และพิษณุโลก ๒ ส่วนใหญ่เพื่อจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีข้าว เกษตรกรเก็บเกี่ยวจะเก็บพันธุ์ข้าวไว้บางส่วนตากลานข้าวเก็บไว้ทำพันธุ์รอบต่อไปที่เหลือก็เก็บไว้บริโภคและส่งผลผลิตที่จะขายเป็น

ข้าวเปลือกสดไม่มีการตากแดดเพื่อลดความชื้น ขนส่งไปขายที่โรงสีสีนเสนาซึ่งอยู่ในตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล และอำเภอใกล้เคียง โรงสีสีนเสนามีกำลังผลิต ๖๐๐ ตัน

๑.๔.๒ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ กล้วย (พีชรอง)

ข้อมูลสถานการณ์การผลิตกล้วย

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีการผลิตกล้วยรองจากข้าว บริเวณริมแม่น้ำตามที่ตั้งที่อยู่อาศัยของเกษตรกรจะปลูกเป็นสวนท้ายบ้านหรือรอบๆบ้าน จะปลูกเป็นสวนเดี่ยวคือกล้วยหอมสวนกล้วยน้ำว้ากับกล้วยไข่จะปลูกแซมพืชชนิดอื่น

วิธีการปลูกกล้วย

การคัดหน่อพันธุ์ที่สมบูรณ์ การเตรียมพื้นที่ส่วนใหญ่จะดายหญ้าออกให้หมดแล้วใช้จอบขุดตากดินไว้ ๑ สัปดาห์ เตรียมขุดหลุมขนาดกว้าง ยาว ลึก ประมาณ ๓๐x๓๐x๓๐ เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์คอกไก่ ๕ กรัม นำหน่อกล้วยที่เตรียมไว้ลงหลุมแล้วกลบดินเสมอปากหลุม การให้น้ำสูบน้ำปล่อยให้เต็มพื้นที่ อาทิตย์ละ ๒ ครั้ง ประมาณ ๒๐ วันจะใส่ปุ๋ยคอกโรยไปตามผิวดินประมาณ ๑ เดือนก็จะดายหญ้าและใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ พรวันดิน เดือนที่ ๕-๖ ก็ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นกล้วยจะทยอยออกเครือประมาณ ๑ เดือนก็จะใช้ไม้รวกค้ำยันกันต้นล้ม อีก ๑ เดือนก็จะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ เดือนที่ ๙-๑๐ ตัดเครือแยกหวี ล้างน้ำให้สะอาด

การคัดเกรด

แบ่งการคัดเกรดออกแยกออกเป็นหวีๆเป็น ๓ ขนาดเพราะ จะราคาแตกต่างกันดังนี้

ชนิด	หวีขนาดใหญ่	หวีขนาดกลาง	หวีขนาดเล็ก
กล้วยน้ำว้า	๒๐	๑๕	๗-๑๐
กล้วยหอม	๕๐	๔๐	๓๕
กล้วยไข่	๓๐	๒๐	๑๕

พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม

อำเภอบางบาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูก (S๑ + S๒) จำนวน ๒,๙๙๖ ไร่ และมีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูก (S๓ + N) จำนวน ๖๙๐ ไร่

พื้นที่ปลูก

อำเภอบางบาล มีพื้นที่ปลูกกล้วย จำนวน ๙๗๔ ไร่ เกษตรกร ๖๒๐ ครัวเรือน ครอบคลุม ๑๖ ตำบล ดังนี้

อำเภอ	กล้วยน้ำว้า		กล้วยหอม		กล้วยไข่	
	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย
๒. ทางช้าง	๓๐	๑๘	-	-	-	-
รวม	๓๐	๑๘	-	-	-	-

สภาพการใช้เทคโนโลยีตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล

เครื่องจักรกลการเกษตร	ของตนเอง		จ้าง/เช่า		ใช้เครื่องมืออื่น หรือแรงงานทดแทน	
	ครุฑเรือน	ร้อยละ	ครุฑเรือน	ร้อยละ	ครุฑเรือน	ร้อยละ
แทรกเตอร์	๔๒	๓.๐	๑,๓๙๙	๙๖.๙๙	-	-
เครื่องปลูกที่ใช้เครื่องยนต์	๑	๐.๐๗	๙๗๕	๖๙.๖๙	๔๒๓	๓๐.๒๓
เครื่องเก็บเกี่ยวที่ใช้เครื่องยนต์	๑๒	๐.๘๕	๑,๓๘๗	๙๙.๑๔	-	-

ต้นทุนการผลิตกล้วยหอมตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน+ขุดหลุม	๒,๕๐๐
๒	ค่าพันธุ์กล้วยหอมละ ๑๐ บาท จำนวน ๔๐๐ หน่อ	๔,๐๐๐
๓	ค่าไม้รวก (ไม้ค้ำ)	๔,๘๐๐
๔	ค่าแรงงาน ๒ คนๆละ ๓ วัน	๑,๘๐๐
๕	ปุ๋ยคอกกระสอบละ ๒๕ บาท จำนวน ๒๕ กระสอบ	๖๒๕
๖	ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบ	๖๘๐
๗	ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๑ กระสอบ	๘๐๐
๘	ค่าไฟ	๑,๐๐๐
๙	ค่าขนส่งตลาดเจ้าพรหม,ขายท้องถิ่น	-
๑๐	ค่าเช่าที่ดิน	๕๐๐
๑๑	รวมต้นทุนการปลูกกล้วย	๑๖,๗๐๕
๑๒	ขายผลผลิต	๕๐,๐๐๐
๑๓	กำไร	๓๓,๒๙๕

ข้อมูล : เกษตรกรต้นแบบ อำเภอบางบาล

ปริมาณผลผลิตกล้วยตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล

ตำบล	กล้วยน้ำว้า (ตัน)	กล้วยหอม (ตัน)	กล้วยไข่ (ตัน)
๒. ทางช้าง	๔๕	-	-
รวม	๔๕	-	-

สถานการณ์การตลาด

ตำบลทางช้าง อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตกล้วย ขายในท้องถิ่นของตนเองและตลาดเจ้าพรหม อำเภอกัลยบุรี บางครั้งก็มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ส่วนกล้วยน้ำว้าส่งให้กลุ่มแม่บ้านแปรรูปทำกล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยม้วน

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ปัญหาเรื่องดินคุณภาพเสื่อมโทรม	๑. เกิดจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเป็นประจำและเผาตอซังข้าว	๑. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชสดเป็นปุ๋ยปรับปรุงบำรุงดิน และใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และเศษพืช) รวมทั้งรณรงค์ให้มีการไถกลบแทนการเผาตอซังในพื้นที่ปลูกข้าว ๒. ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตร เพราะต้องลงทุนสูง มีความเสี่ยงต่อความเสียหาย	๑ ตำบล จำนวน ๖ หมู่บ้าน	
๒. แหล่งน้ำชลประทานไม่ทั่วถึงในบางพื้นที่	๑. เกิดจากคลองต้นเขินทำให้น้ำจากแหล่งชลประทานไหลเวียนไม่สะดวก	๑. ทำการขุดลอกคลองเพื่อให้เกิดการไหลเวียนของน้ำที่สะดวก	๑ ตำบล จำนวน ๖ หมู่บ้าน	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑. ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ/ราคาไม่แน่นอน ๒. เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่อง การเกษตร การค้า และการลงทุน ๓. คุณภาพของผลผลิตยังไม่ได้รับมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด ๕. ต้นทุนการผลิตสูง	๑. เกิดจากการไม่สามารถควบคุมราคาสินค้า การเกษตรได้ ๒. มีพ่อค้าคนกลางรับซื้อผลผลิต ๒. เกษตรกรปลูกพืชพร้อกันและเหมือนกัน ทำให้ถูกกดราคาสินค้า	๑. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชหมุนเวียนแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๒. ส่งเสริมให้ความรู้ในการผลิตพืชลดต้นทุนโดยหน่วยงานจากภาครัฐ ๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP และสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด ๔. เชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตกับภาคเอกชนในการรับซื้อผลผลิต โดยตรงไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง หรือการทำระบบตลาดข้อตกลง Contract Farming	๑ ตำบล จำนวน ๖ หมู่บ้าน	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ปัญหาหนี้สิน ๒. แรงงานในภาคการเกษตรไม่เพียงพอ ๓. เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๔. การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง	๑. เกิดจากปัญหาภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ๒. เกษตรกรวัยแรงงานไปทำงานโรงงาน ๓. อุตสาหกรรมทำให้เกษตรกรเป็นผู้มีอายุมากทำไม่ไหว	๑. ให้เกษตรกรหมั่นเช็คสภาพอากาศในพื้นที่ว่าเหมาะแก่การทำเกษตรแบบไหน ๒. ส่งเสริมการการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้มากที่สุด ๓. สร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรในการร่วมกันคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหาการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน	๑ ตำบล จำนวน ๖ หมู่บ้าน	

	๓. เกษตรกรไม่มีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยวิธีที่ปลอดภัย ๔. กลุ่มที่ตั้งขึ้นมายังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม	(Integrated Pest Management: IPM) โรงเรียนเกษตรกร ๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตเพื่อให้เกษตรกรได้มีอำนาจการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้า รวมถึงการซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงเมื่อซื้อในปริมาณที่เยอะ ๕. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ		
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. เกษตรกรยังไม่มีแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ๒. กระบวนการผลิตและแปรรูปยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ๓. บรรจุภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาดและยังไม่ทันสมัยไม่จูงใจผู้บริโภค	๑. เกิดจากการผลิตและขายโดยไม่มีการแปรรูปสินค้าทำให้ถูกกดราคา ๒. กระบวนการผลิตยังไม่ปลอดภัย ๓. บรรจุภัณฑ์ไม่เกิดแรงจูงใจในการซื้อ	๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้กระบวนการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าและได้รับรองมาตรฐานในการผลิต ๒. ส่งเสริมสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด	๑ ตำบล จำนวน ๖ หมู่บ้าน	

๒.๒.๑ การจัดทำ TOWS Matrix ของอำเภอ

ตารางที่ ๑๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัย ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S=Strength) - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ใช้ระบบน้ำชลประทานในการทำเกษตร - มีพื้นที่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นโอกาสในการนำสินค้าเกษตรไปจำหน่าย และสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ - การเกษตรในพื้นที่มีความหลากหลาย - มีการคมนาคมสะดวก สามารถขนส่งผลผลิตเกษตรได้รวดเร็ว - อยู่ใกล้กับตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดไท ตลาดกลางสินค้าเกษตรสี่มุมเมือง ตลาดพระนครศรีอยุธยา และ ตลาดในกรุงเทพ - พื้นที่ส่วนใหญ่สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งการผลิตพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ	จุดอ่อน (W=Weakness) - พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คูคลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ - เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เช่าที่นาของนายทุน ไร่ละ ๑,๕๐๐ – ๒,๐๐๐ บาท/ปี - เกษตรกรที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย ๕๐-๖๕ ปี - ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม - การผลิตการเกษตรขาดการวางแผนการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ - การรวมกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ยังไม่เข้มแข็ง - การผลิตสินค้าเกษตรต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก (ทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง - สภาพแวดล้อม (ดิน น้ำ) การเกษตรเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี
โอกาส (O=Opportunity) - รัฐมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเงินทุนในชุมชน การสร้างอาชีพและรายได้แก่ครัวเรือน - รัฐมีนโยบายนำไทยเป็นครัวของโลก เมีโอกาสให้สินค้าเกษตรมีช่องทางจำหน่ายในต่างประเทศมากขึ้น - รัฐมีนโยบายการสนับสนุนแหล่งเงินทุน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน - กระแสการบริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัยมากขึ้น ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ - การเปิดตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) - การจัดระบบ Contract Farming - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - การเชื่อมโยงระบบการผลิตและการตลาดสู่มาตรฐานสากล - การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) - การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม - การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช - ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) มาตรฐานที่พักสากล
ข้อจำกัด (T-Threat) - พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน และระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คูคลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ - เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เช่าที่นาของนายทุน ไร่ละ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท/ปี - มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปสู่อุตสาหกรรมบ่อทราย - ราคาผลผลิตไม่แน่นอน บางช่วงราคาตกต่ำ - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผลผลิตด้านการเกษตร	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) - การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้ - การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่ - การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น - การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้ น่าสนใจ เป็นเอกลักษณ์

กำหนดเป็นกลยุทธ์ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑) - การจัดระบบ Contract Farming
- ๒) - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๓) - การเชื่อมโยงระบบการผลิตและ
- ๔) การตลาดสู่มาตรฐานสากล
- ๕) - การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๑) การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม
- ๒) การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช
- ๓) ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) สู่มาตรฐานที่พักสากล

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๒) พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๑) การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้
- ๒) การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่
- ๓) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ๔) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๕) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้ น่าสนใจ เป็นเอกลักษณ์

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตร

๑.แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

ข้าว

- เป้าหมาย

- ๑) เกษตรกรมีการลดต้นทุนในการผลิต และมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- ๒) เกษตรกรมีระบบการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ๓) เกษตรกรมีการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี
- โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
- โครงการที่ ๔ โครงการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์ที่ ๒ เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

YSF

- เป้าหมาย

- ๑) สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรองรับเทคโนโลยีการเกษตรแบบใหม่
- ๒) ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ (ลูกหลานเกษตรกร) ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกร

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

วิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย

- ๑) พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค
- ๒) พัฒนาระบบการผลิตให้ได้คุณภาพและได้รับการรับรองตามมาตรฐาน

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

- เป้าหมาย

เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- เป้าหมาย

- ๑) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- ๒) เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

คลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร

- เป้าหมาย

เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ ได้แก่ ตำบลวัดยม ตำบลพระขาว และตำบลมหาพราหมณ์

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการลด ต้นทุนการผลิต ข้าว ตาม กระบวนการ โรงเรียน เกษตรกร	๑. เพื่อถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการโรงเรียน เกษตรกรให้กับ เกษตรกร ๒. เพื่อให้เกษตรกร สามารถนำ กระบวนการเรียนรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่ ของตนเอง ๓. เพื่อให้เกษตรกร สามารถลดต้นทุน การผลิตได้	เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน	ม.๑-๖ ต.ทางช้าง	๑. จัดทำโครงการ เสนอของบประมาณ กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและ ประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๓,๑๕๐	๒๓,๑๕๐	๒๓,๑๕๐	๒๓,๑๕๐	๒๓,๑๕๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ.บาง บาล,องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๒. โครงการ ส่งเสริมการ ผลิตข้าวพันธุ์ดี	๑. เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรมีพันธุ์ข้าว คุณภาพดีไว้อย่างเพียงพอ ๒. ลดการใช้สารเคมีและ ส่งเสริมการใช้เกษตร อินทรีย์ ๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางใน การพัฒนาการผลิต และ การตลาด ๔. เพื่อถ่ายทอด เทคโนโลยี (วิธีการบริหาร ศัตรูพืช) การผลิตข้าวที่ เหมาะสมให้กับเกษตรกร	เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน	ม.๑-๖ ต.ทางช้าง	๑. จัดทำโครงการเสนอ ของบประมาณกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๕,๕๐๐	๒๕,๕๐๐	๒๕,๕๐๐	๒๕,๕๐๐	๒๕,๕๐๐	สำนักงาน เกษตรอำเภอ บางบาล, องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๓. โครงการ ส่งเสริมการไถ กลบตอซังฟาง ข้าว	๑. เพื่อสร้าง แรงจูงใจให้ เกษตรกรหันมาไถ กลบฟางข้าว ๒. เพื่อลดมลพิษ ทางอากาศ ๓. เพื่อเป็นตัวอย่าง ให้เกษตรกรอื่นๆ ๔. เพื่อเพิ่มปุ๋ยใน ดินในนาข้าว	เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน	ม.๑-๖ ต.ทางช้าง	๑. จัดทำโครงการเสนอขอ งบประมาณกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินงานตามโครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบ	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	สำนักงานเกษตร อำเภอบางบาล, องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๔. โครงการพัฒนา ศักยภาพเกษตรกร รุ่นใหม่ YSF	๑. เพื่อสร้างการรับรู้ ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้มีความสามารถ แสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางใน การพัฒนาและการ จัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ ๒. เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกที่ดีให้กับ เกษตรกรรุ่นใหม่	YSF จำนวน ๒ ราย	ม.๑-๖ ต.ทางช้าง	๑. จัดทำโครงการเสนอ ของบประมาณกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๖๐๗๐	๖๐๗๐	๖๐๗๐	๖๐๗๐	๖๐๗๐	สำนักงาน เกษตรอำเภอ บางบาล, องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๕.โครงการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับให้กับผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ ๓. เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค และสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๒ กลุ่ม	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่	๑. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินงานตามโครงการ ๔. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	๔๔๐๐๐	๔๔๐๐๐	๔๔๐๐๐	๔๔๐๐๐	๔๔๐๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ บางบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๖.โครงการการพัฒนา อาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน	๑. เพิ่มศักยภาพ อาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ในการ ขับเคลื่อนงาน ส่งเสริม การเกษตรและ สนับสนุนภารกิจ ของกระทรวง เกษตรและ สหกรณ์	อาสาสมัคร เกษตรกร หมู่บ้านที่ ผ่านการ ประเมิน คุณสมบัติ การเป็น Smart Famer จำนวน ๖ ราย	สำนักงานเกษตร อำเภอ	๑. จัดทำโครงการตาม งบประมาณจากสำนักงาน เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ๒. ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินงานตามโครงการ ๔. ติดตามผลการดำเนินงาน ตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	สำนักงาน เกษตรอำเภอ บางบาล,

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาเกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๗.โครงการศูนย์ เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร	๑. เพื่อเป็น ศูนย์กลางในการ ถ่ายทอด เทคโนโลยีการ ผลิต การบริหาร จัดการ และ การตลาดแก่ เกษตรกร รวมทั้ง การให้บริการ ทางการเกษตร และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารใน พื้นที่	เกษตรกร ผู้นำ จำนวน ๓๐ ราย	ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต สินค้าเกษตร	๑. จัดทำโครงการตาม งบประมาณจากสำนักงาน เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ๒.ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๓.ดำเนินงานตามโครงการ ๔.ติดตามผลการดำเนินงาน ตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	สำนักงานเกษตร อำเภอบางบาล,

บรรณานุกรม

- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2565. รายงานการยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย
วิสาหกิจชุมชน. สืบค้น 15 ตุลาคม 2565. จาก [https://smce.doae.go.th/
smce1/report/report_svc01.php](https://smce.doae.go.th/smce1/report/report_svc01.php).
- สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล. 2565. แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอบางบาล จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ปี 2565. (อัดสำเนา)

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน และทำไร่ มีทั้งการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน และการผลิตเพื่อการค้า เกษตรกรที่ปลูกเพื่อการค้าส่วนใหญ่จะประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากขาดความรู้ในระบบการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีไม่ถูกต้อง มักใช้มากเกินไปเป็นเสี่ยงต่อการขาดทุนอันเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ นอกจากนั้นยังเกิดปัญหาสารพิษจากการใช้สารเคมีอย่างไม่ระมัดระวังก่อให้เกิดปัญหากับเกษตรกรผู้ใช้สารพิษเองที่ได้รับพิษโดยตรง และผู้บริโภคผลผลิตที่มีสารพิษตกค้างหรือสิ่งที่มีชีวิตอื่นๆในธรรมชาติ ประกอบกับตัวเกษตรกรเองขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และต่อเนื่องซึ่งสะสมสารพิษในร่างกายก่อให้เกิดอาการเจ็บป่วย และเป็นพิษที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม ต่อสิ่งที่มีชีวิตอื่นๆ

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขโดยด่วน ในการแก้ไขปัญหาที่ยอมรับ คือใช้หลักการบริหารศัตรูพืชโดยวิธีการผสมผสาน โดยการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้วิธีการต่างๆ ร่วมกับการแก้ปัญหาหรือลดการระบาดของศัตรูพืชอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมการปลูกข้าวแบบปลอดสารพิษ
๒. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
๓. เพื่อให้เกิดลดต้นทุนการผลิต
๔. เพื่อให้เกิดรู้วิธีการใช้สารเคมีได้เหมาะสม
๕. เกษตรกรมีความรู้เรื่อง แมลงศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติ
๖. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมดีขึ้น

เป้าหมาย

เกษตรกร ๑๐ ราย

ระยะเวลาในการดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑-๖ ตำบลทางช้าง

กิจกรรม

๖.๑ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐ ราย

๒) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน เน้นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้โดยการลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว และผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๑ ประเมินผลก่อนการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจจัดทำแผนการผลิตข้าว วางแผนกระบวนการถ่ายทอดครั้งต่อไปโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ครั้งที่ ๒ จัดทำระบบนิเวศวิทยาของข้าว โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานตาม
แนวทางโรงเรียนเกษตรกรโดยสามารถให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ครั้งที่ ๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน และการ
ผสมปุ๋ยใช้เอง (ปุ๋ยสั่งตัด) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

ครั้งที่ ๕ สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดความรู้

๖.๒ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

ก่อนการดำเนินงานโครงการ

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ

๒) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและกระบวนการเรียนรู้

แบบมีส่วนร่วม

๓) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐ ราย

๔) กำหนด วัน เวลา เพื่อเข้าร่วมกระบวนการถ่ายทอดความรู้

การดำเนินงานโครงการ

๑) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน เน้นกระบวนการในการ
ถ่ายทอดความรู้โดยการลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว และผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ : บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map)

ปฏิทิน กระจาดข้าวโพด ปากกาเคมี การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แบบฟอร์มการประเมินผล (ก่อน - หลัง)

วัสดุสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ อุปกรณ์ตรวจวิเคราะห์ดิน แม่ปุ๋ยเคมี วัสดุสาธิตการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

แบบผสมผสาน

ครั้งที่ ๑ ประเมินผลก่อนการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ
จัดทำแผนการผลิตข้าว วางแผนกระบวนการถ่ายทอดครั้งต่อไปโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ครั้งที่ ๒ จัดทำระบบนิเวศวิทยาของข้าว โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานตาม
แนวทางโรงเรียนเกษตรกรโดยสามารถให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ครั้งที่ ๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน และการ
ผสมปุ๋ยใช้เอง (ปุ๋ยสั่งตัด) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

ครั้งที่ ๕ สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดความรู้

๗.๒ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

หลังดำเนินโครงการ

สรุปผลจัดทำรายงานโครงการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๓,๑๕๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ รุ่น เป็นเงิน ๒๓,๑๕๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท

เป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท

๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๖. ปุ๋ยเคมี ๐-๐-๖๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๗. ปุ๋ยเคมี ๑๖-๔๘-๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๘. ถังขนาดบรรจุ ๒๐๐ ลิตร จำนวน ๒ ถัง ๆ ละ ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๙. กากน้ำตาล ๑๒๐ ลิตร ๆ ละ ๑๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท
๑๐. วัสดุไล่แมลง, ปุ๋ยและฮอร์โมนพืช จำนวน ๑๐๐ กก. ๆ ละ ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
๑๑. เหล้า, น้ำส้มสายชู, หัวเชื้อ EM	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๒๓,๑๕๐ บาท

หมายเหตุ: ทุกรายการสามารถถ่วงจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐ ราย มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

๒. เกษตรกรมีความรู้เรื่องการผลิตข้าวที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวและสามารถตัดสินใจใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผลบนพื้นฐานของความเข้าใจที่แท้จริงจากปัจจัยต่างๆ ในแปลงข้าว และสามารถลดต้นทุนการผลิต และผลิตผลที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ลดสารพิษในสภาพแวดล้อมทำให้ระบบนิเวศดีขึ้น

๒. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

หลักการและเหตุผล

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการผลิตข้าว ซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของพื้นที่และมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่กำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการในการผลิตข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ การใช้สารเคมีในปริมาณมาก และการขาดความรู้ในการจัดการศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของข้าว แต่เกษตรกรจำนวนมากยังขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อม ส่งผลให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ นอกจากนี้ การพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชและเพิ่มผลผลิตยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

การส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในพื้นที่ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยไม่เพียงแต่จะช่วยให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้อย่างเพียงพอเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสในการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และลดการใช้สารเคมี ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภค นอกจากนี้ การพัฒนาให้พื้นที่เป็นศูนย์กลางในการผลิตและการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร และเพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาดให้กับเกษตรกร อีกทั้งยังเป็นโอกาสในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

การดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเกษตรในอำเภอบางบาล โดยจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการเกษตรของอำเภอบางบาล พัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และวางรากฐานสำคัญในการผลิตข้าวคุณภาพสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และระบบนิเวศโดยรวม

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีพันธุ์ข้าวคุณภาพดีใช้อย่างเพียงพอ
๒. ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมการใช้เกษตรอินทรีย์
๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิต และการตลาด
๔. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี (วิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช) การผลิตข้าวที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

เป้าหมาย

เกษตรกร ๑๐ ราย

วิธีดำเนินการ

1. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. อบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
๔. ดำเนินงานตามโครงการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว
๕. จัดทำแปลงสาธิต
๖. ศึกษาศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติในแปลงนา
๗. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
๘. สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลทางช้าง

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๕,๕๐๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ ไร่ เป็นเงิน ๒๕,๕๐๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าพันธุ์ข้าว ๑,๐๐๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑๘ บาท	เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๒๕,๕๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากโครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีที่คุณได้นำเสนอ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการมีดังนี้:

1. เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพและปริมาณเพิ่มขึ้น
2. การใช้สารเคมีในการเกษตรลดลง และมีการทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้น ส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม
3. พื้นที่อำเภอบางบาลกลายเป็นศูนย์กลางในการผลิตและการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาดให้กับเกษตรกร
4. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ทำให้สามารถผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น
5. ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลดลง เนื่องจากการลดการใช้สารเคมีและการมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีใช้เอง
6. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นและสุขภาพที่ดีขึ้นจากการลดใช้สารเคมี
7. เกิดความมั่นคงทางอาหารในพื้นที่และระดับประเทศ เนื่องจากการผลิตข้าวมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงขึ้น
8. ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดีขึ้น จากการลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์
9. เกิดการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยมีการวางรากฐานสำคัญในการผลิตข้าวคุณภาพสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
10. อำเภอบางบาลอาจกลายเป็นต้นแบบในการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและการทำเกษตรยั่งยืน ซึ่งสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ ได้ในอนาคต

๓. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว

หลักการและเหตุผล

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญ โดยเฉพาะการทำนาข้าว ซึ่งเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร โดยเฉพาะฟางข้าว หลังการเก็บเกี่ยว ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพดิน ในปัจจุบัน เกษตรกรจำนวนมากยังคงเลือกวิธีการเผาฟางข้าวและตอซังในแปลงนา เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็ว แต่การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ อาทิ การเกิดมลพิษทางอากาศ การทำลายโครงสร้างและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในดิน รวมถึงการสูญเสียธาตุอาหารที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช นอกจากนี้ ยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดไฟลุกลามสู่พื้นที่ข้างเคียง

การไถกลบตอซังฟางข้าวเป็นวิธีการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และช่วยในการอุ้มน้ำของดิน ซึ่งส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของพืชในระยะยาว นอกจากนี้ ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติที่เกษตรกรคุ้นเคยมาเป็นเวลานานนั้น จำเป็นต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ และการสนับสนุนที่เหมาะสม โครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการไถกลบ และกระตุ้นให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีการนี้อย่างแพร่หลาย

การดำเนินโครงการนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยแก้ปัญหาหมอกพิษทางอากาศและการเสื่อมโทรมของดินเท่านั้น แต่ยังเป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนในอำเภอบางบาล โดยการสร้างต้นแบบ และแรงบันดาลใจให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ ในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในวงกว้างต่อไป ด้วยเหตุนี้ การดำเนินโครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสร้างความยั่งยืนในภาคการเกษตร ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในอำเภอบางบาลในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาไถกลบฟางข้าว
๒. เพื่อลดมลพิษทางอากาศ
๓. เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรอื่นๆ
๔. เพื่อเพิ่มปุ๋ยในดินในนาข้าว

เป้าหมาย

เกษตรกร ๑๖๐ ราย

วิธีดำเนินการ

1. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. อบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. จัดทำแปลงสาธิต
๖. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ ๑-๖ ตำบลทางช้าง

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๗,๕๐๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ รุ่น เป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน	๕,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน		๗,๕๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากโครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าวในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้:

๑. ด้านสิ่งแวดล้อม:

- ลดมลพิษทางอากาศจากการเผาฟางข้าวและตอซัง
- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการเกษตร
- เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในดิน

๒. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน:

- เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน
- ปรับปรุงโครงสร้างดินให้ร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดีขึ้น
- เพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน
- เพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดิน โดยเฉพาะไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม

๓. ด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร:

- ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยเคมีที่ลดลง
- เพิ่มผลผลิตต่อไร่ในระยะยาว จากการปรับปรุงคุณภาพดิน
- ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก

๔. ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม:

- เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการไถกลบตอซังฟางข้าว
- เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการเผาฟางมาเป็นการไถกลบในวงกว้าง
- สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕. ด้านการขยายผล:

- เกิดแปลงสาธิตและต้นแบบการไถกลบตอซังฟางข้าวในพื้นที่
- สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรายอื่นๆ หันมาใช้วิธีการไถกลบ
- เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่ทำการไถกลบตอซังฟางข้าว

๖. ด้านนโยบายและการสนับสนุน:

- เกิดแนวทางในการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าวที่มีประสิทธิภาพ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดนโยบายสนับสนุนการเกษตรยั่งยืน

๗. ด้านสุขภาพชุมชน:

- ลดปัญหาสุขภาพที่เกิดจากหมอกควันและฝุ่นละออง
- ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๘. ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน:

- เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- ลดการพึ่งพาสารเคมีทางการเกษตร นำไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ในอนาคต

๙. ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม:

- เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาเทคนิคการไกลบที่เหมาะสมกับพื้นที่
- อาจเกิดนวัตกรรมหรือเครื่องมือใหม่ๆ ในการจัดการฟางข้าวและตอซัง

๔. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

หลักการและเหตุผล

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรสูง แต่กำลังเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน การเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนภาคเกษตรให้เติบโตอย่างยั่งยืน ในปัจจุบัน เกษตรกรรุ่นใหม่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรกรรม ด้วยความพร้อมที่จะเรียนรู้และรับเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างไรก็ตาม พบว่าเกษตรกรกลุ่มนี้ยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF (Young Smart Farmer) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ โครงการยังมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินโครงการนี้จะช่วยยกระดับความสามารถของเกษตรกรรุ่นใหม่ในอำเภอบางบาล ให้สามารถปรับตัวรับมือกับความท้าทายในภาคเกษตร เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแข่งขันในตลาดโลก และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นการสร้างฐานกำลังสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรของอำเภอบางบาลในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตรกรรมในอำเภอบางบาล สร้างโอกาสในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรรมให้ทันสมัยและยั่งยืน ตลอดจนเป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เติบโตอย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาคำหนดแนวทางในการพัฒนา และการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่
- ๒) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีของเกษตรกรรุ่นใหม่

เป้าหมาย

เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ราย

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๗

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม

- กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๑ วัน
- จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

วิธีการดำเนินงาน

- กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่

ใหม่ก่อนการดำเนินงานโครงการ

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ

๒) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้

๓) กำหนด วัน เวลา เพื่อเข้าร่วมกระบวนการถ่ายทอดความรู้

การดำเนินงานโครงการ

๑) จัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่

จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ : บัตรคำ แผนที่ความคิด (Mind Map) ปฏิทิน กระดาษบรูฟ

ปากกาเคมี แบบฟอร์มการประเมินผล (ก่อน - หลัง) เอกสารประกอบการบรรยาย

- จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

หลังดำเนินโครงการ

สรุปผลจัดทำรายงานโครงการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖,๐๗๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๔. ค่าเอกสารประกอบการบรรยาย จำนวน ๙ ชุด ๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๒๗๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๖,๐๗๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

จากโครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้:

๑. ด้านความรู้และทักษะของเกษตรกร:

- เกษตรกรรุ่นใหม่มีทักษะในการแสวงหาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไขในการทำเกษตรกรรมได้อย่างเป็นระบบ
- เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๒. ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี:

- เกิดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่มากขึ้น
- ประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เพิ่มขึ้น จากการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

๓. ด้านจิตสำนึกและความรับผิดชอบ:

- เกษตรกรรุ่นใหม่มีจิตสำนึกที่ดีในการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสังคม

๔. ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาอาชีพ:

- รายได้ของเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการ
- เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรใหม่ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
- อาชีพเกษตรกรรมได้รับความสนใจจากคนรุ่นใหม่มากขึ้น ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร

๕. ด้านเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้:

- เกิดเครือข่าย YSF ในอำเภอบางบาล ที่เข้มแข็งและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖. ด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม:

- ชุมชนเกษตรกรรมในอำเภอบางบาลมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น
- เกิดโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ ได้

๗. ด้านสิ่งแวดล้อม:

- การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในภาคเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการทำเกษตรกรรม เช่น การลดการใช้สารเคมี หรือการจัดการของเสียอย่าง

เหมาะสม

๘. ด้านนโยบายและการสนับสนุน:

- เกิดแนวทางในการพัฒนานโยบายสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลเชิงลึกในการวางแผนพัฒนาภาคเกษตรในระยะยาว

๕. โครงการการ พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

หลักการและเหตุผล:

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าชุมชนที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนยังขาดการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ส่งผลให้สินค้าไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ปกป้องผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อที่สามารถสร้างความโดดเด่น ดึงดูดความสนใจ และสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บรรจุภัณฑ์ที่มีการออกแบบอย่างสร้างสรรค์ยังสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งเป็นจุดแข็งที่สำคัญในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบในการแข่งขัน

การดำเนินโครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าในอำเภอบางบาลนี้ จะช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และนำไปสู่การเพิ่มรายได้และการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เพียงแต่สวยงามและทันสมัย แต่ยังสามารถสื่อสารเรื่องราวและคุณค่าของผลิตภัณฑ์ รวมถึงอัตลักษณ์ของชุมชนบางบาลได้อย่างชัดเจน

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบางบาล ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ยกระดับมาตรฐานสินค้า และเพิ่มโอกาสทางการตลาด อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์
๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับให้กับผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้
๓. เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค และสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

เป้าหมาย

๑. ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒๐% จากมูลค่าเดิม
๒. ผลิตภัณฑ์มียอดขายเพิ่มขึ้น ๒๐% จากยอดขายเดิม

แผนการดำเนินงาน

๑. ประชุมสมาชิกเพื่อระดมความคิดเห็น คัดเลือกผลิตภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม
๒. ตรวจสอบการตลาดและความเหมาะสมกับความต้องการของตลาด
๓. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และประเมินราคา
๔. ดำเนินการผลิต และบรรจุผลิตภัณฑ์
๕. ดำเนินการจำหน่าย และนำรายได้มาจัดสรรเพื่อปันผลให้กับสมาชิก

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๔๔๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

ค่าวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๒ กลุ่มๆละ ๒๒,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๔,๐๐๐ บาท

สถานที่ดำเนินการ วิสาหกิจชุมชน จำนวน ๒ กลุ่ม พื้นที่ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผลผลิตของกลุ่มได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับ และเป็นที่ต้องการในท้องตลาด

๒. เกิดความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาสินค้า และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

๖. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๗.๓ ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ ต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่างๆ ทั้งด้านการผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ของหมู่บ้าน มาโดยตลอด และในส่วนของการทำงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย/แนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในรูปแบบต่างๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรและเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่
๓. เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

เป้าหมาย

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ผ่านคุณสมบัติการเป็น Smart Farmer จำนวน ๑๐ ราย

วิธีดำเนินการ

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ ๑-๖ ตำบลทางช้าง

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐ บาท

๑.ค่าอาหารกลางวัน คนละ ๑๐๐ บาท ๑ มื้อ ๑๐ คน	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๓.ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม คนละ ๕๐ บาท ๒ มื้อ ๑๐ คน	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๒,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. อาสาสมัครเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานได้และให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดการพัฒนา สามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการโครงสร้างการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร และเกิดการเชื่อมโยงงานอาสาสมัครเกษตร

๗. ชื่อโครงการ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

หลักการและเหตุผล

จากการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อเป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนสำหรับแก้ไขจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อเกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต รวมทั้งยังเป็นจุดให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านเกษตรต่างๆกับเกษตรกรอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

๒) เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้นำ จำนวน ๓๐ ราย

วิธีดำเนินการ

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ ๑-๖ ตำบลทางช้าง

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖,๐๐๐ บาท

๑.ค่าอาหารกลางวัน คนละ ๑๐๐ บาท ๑ มื้อ ๓๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓.ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม คนละ ๕๐ บาท ๒ มื้อ ๓๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๖,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถใช้จ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.เกษตรกรผู้นำได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง

การวิเคราะห์ SWOT ระดับตำบล

การวิเคราะห์ SWOT ตำบลทางช้าง

จุดแข็ง S = Strength

๑. มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน และใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ คลองบางบาล เหมาะแก่การทำการเกษตรตลอดปี
๒. มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรชุมชนวัดยม จำนวน ๑ กลุ่ม ดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า
๓. ฐาน การแปรรูปขนมไทย และได้รับงบประมาณสนับสนุน โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย จำนวน ๑ กลุ่ม (กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าฐานตำบลวัดยม) และกลุ่มได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในตำบลเป็นอย่างดี มีความสามัคคีและกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๔. แหล่งน้ำและระบบชลประทานได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
๕. สินค้าด้านการเกษตรมีความหลากหลาย เช่น ด้านพืช ข้าว ไม้ผล และพืชผักสวนครัว ด้านประมง การเลี้ยงปลาในกระชัง และด้านปศุสัตว์ การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไก่พื้นเมือง
๖. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก สามารถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว และอยู่ใกล้แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
๗. เกษตรกรมีใจรักอาชีพการเกษตรกรรม มีความกระตือรือร้น มีความใฝ่รู้ จากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาสนับสนุน องค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

จุดอ่อน W = Weakness

๑. เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก ทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต และไม่สามารถควบคุมราคาค่าต้นทุนการผลิตได้
๒. คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เกษตรกรยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
๓. พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ เกษตรกรไม่ได้เป็นเจ้าของพื้นที่เอง เป็นพื้นที่เช่าจากนายทุน
๔. เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๕. เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการปรับปรุงและบำรุงดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม
๖. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สุขภาพไม่แข็งแรง ปลดปล่อยพื้นที่การเกษตรให้เข้าแทนการทำการเกษตรเอง
๗. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ที่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม
๘. สภาพแวดล้อม แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก เสื่อมโทรม จากการใช้สารเคมีอย่างหนักและเป็นเวลานาน พร้อมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการปรับปรุง บำรุงดินที่เหมาะสม

โอกาส O = Opportunity

๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนและความสำคัญกับภาคการเกษตรมาโดยตลอด
๒. เกษตรกรในชุมชน มีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการสนับสนุนโครงการหรือองค์ความรู้จากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานภาคี
๓. ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย และสินค้าเกษตรอินทรีย์

๔. มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ง่ายต่อการเดินทาง ใกล้แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
๕. มีระบบชลประทานเข้าถึงทุกพื้นที่การเกษตร สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี
๖. ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเงินทุนในระดับรากหญ้า ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
๗. ชุมชนตำบลวัดยม มีพื้นที่ปลูกกล้วยชนิดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และมีปราชญ์ชาวบ้านด้านการปลูกกล้วย สามารถถ่ายทอดความรู้ และเป็นจุดเรียนรู้การปลูกกล้วยให้กับเกษตรกรในชุมชน และเกษตรกรในชุมชนใกล้เคียงได้

ข้อจำกัด T = Treat

๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
๒. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ไม่สามารถควบคุมราคาผลผลิตทางการเกษตรได้
๓. ตลาดรองรับสินค้าในพื้นที่มีไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง
๔. การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
๕. การประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง และอุทกภัย เป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากทุกปี เกษตรกรต้องรีบปลูกพืชและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ทันก่อนเกิดอุทกภัย
๖. เกษตรกรนิยมใช้สารเคมี เป็นหลักในการแก้ปัญหา กรณีเกิดโรคแมลงระบาดในพื้นที่ เกษตรกรยังไม่มีความรู้ด้านสารชีวภัณฑ์
๗. อัตราค่าเช่าพื้นที่ทำการเกษตรสูงไม่สอดคล้องกับราคาผลผลิตในปัจจุบัน